

κράτος

κράτος, το, ουσ. [<αρχ. κράτος], το κράτος·

- *αστυνομικό κράτος*, όπου η εξουσία ασκείται με ιδιαίτερα αυστηρά μέτρα: «σ' ένα αστυνομικό κράτος οργιάζει η βία και η αυθαιρεσία της εξουσίας»·
- *κατά κράτος*, ολοκληρωτικά: «ο εχθρός νικήθηκε κατά κράτος»·
- *κράτος δικαίου*, όπου όλοι οι πολίτες είναι ίσοι απέναντι στο νόμο και όπου τα πάντα κατανέμονται δίκαια στους πολίτες: «σ' ένα κράτος δικαίου δεν υπάρχουν ισχυροί και ανίσχυροι»·
- *κράτος εν κράτει*, λέγεται για άτομο ή ομάδα ατόμων που έχουν αποκτήσει μεγάλη δύναμη και αυτονομία στα πλαίσια εταιρείας, κόμματος ή κρατικού μηχανισμού και καθορίζουν τις δραστηριότητες των αρμοδίων οργάνων: «ο τάδε μέσα στο εργοστάσιο είναι κράτος εν κράτει και κανείς δεν μπορεί να τα βάλει μαζί του»·
- *κράτος πρόνοιας*, όπου με θεσμικές ρυθμίσεις υποστηρίζει τους ασθενέστερους οικονομικά πολίτες: «σ' ένα κράτος πρόνοιας έχει εξαλειφθεί η μεγάλη φτώχεια»·
- *το βαθύ κράτος*, το ισχυρό κατεστημένο: «η κυβέρνηση είναι αποφασισμένη να συγκρουστεί με το βαθύ κράτος»·
- *υπό το κράτος*, κάτω από τη δύναμη, την εξουσία, την κυριαρχία υπό την επήρεια, κάτω από την εξουσία ή κυριαρχία: «υπό το κράτος του φόβου τα μαρτύρησε όλα στην Ασφάλεια || υπό το κράτος της βίας υπέγραψε τη δήλωση ενοχής του || ο κόσμος υπό το κράτος του πανικού, έτρεχε μαζικά προς τις εξόδους του γηπέδου || υπό το κράτος της μέθης μπορεί να κάνει κανείς χίλιες δυο ανησίες»·
- *υπό το κράτος της εξουσίας*, κάτω από τον εξαναγκασμό της κρατικής εξουσίας ή κυριαρχίας: «υπό το κράτος της εξουσίας τα πάντα ισοπεδώνονται»·

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας